

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

59. årgang

28. januar 2016

Indhold

I *Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser*

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 511. plenarforsamling den 6., 7. og 8. oktober 2015

2016/C 032/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om efter- og videreuddannelse i landdistrikterne (initiativudtalelse)	1
2016/C 032/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om energi — en faktor for udvikling og styrkelse af tiltrædelsesprocessen i det vestlige Balkan (initiativudtalelse)	8

III *Forberedende retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 511. plenarforsamling den 6., 7. og 8. oktober 2015

2016/C 032/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en EU-strategi for Alperregionen (COM(2015) 366 final)	12
2016/C 032/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond for så vidt angår specifikke foranstaltninger for Grækenland (COM(2015) 365 final — 2015/0160 (COD))	20

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af de ordninger for varer med oprindelse i bestemte lande i gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS), der er fastlagt i aftaler om indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler eller i aftaler, som fører til indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler (omarbejdning) (COM(2015) 282 <i>final</i> — 2015/0128 (COD))	23
---	----

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 511. PLENARFORSAMLING DEN 6., 7. OG 8. OKTOBER 2015

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om efter- og videreuddannelse i landdistrikterne

(initiativudtalelse)

(2016/C 032/01)

Hovedordfører: Brendan BURNS

Medordfører: Pavel TRANTINA

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 10. juli 2014 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at udarbejde en udtalelse om:

»Efter- og videreuddannelse i landdistrikterne«.

(initiativudtalelse)

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 13. juli 2015.

På baggrund af udvalgets nybeskikkelse besluttede plenarforsamlingen at tage stilling til denne udtalelse på plenum i oktober og udpegede Brendan Burns til hovedordfører og Pavel Trantina til medordfører i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 20.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 511. plenarforsamling af 6., 7. og 8. oktober 2015 (mødet den 8. oktober 2015) følgende udtalelse med 139 stemmer for, 1 stemme imod og 5 hverken for eller imod:

1. Anbefalinger

1.1. EØSU anerkender, at EU ingen direkte beføjelser har inden for almen og erhvervsfaglig uddannelse, og at medlemsstaterne har forskellige uddannelsessystemer, men ønsker at sætte fokus på et fælles europæisk problem vedrørende udbuddet af (erhvervsrettede) efter- og videreuddannelser i landdistrikter og afsidesliggende områder. Dette problem må tackles på europæisk, nationalt og regionalt plan.

1.2. Der er behov for en ny fælleseuropæisk dagsorden, der tilskynder EU-institutioner, nationale regeringer, virksomheder, fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer til øget samarbejde med henblik på at sikre adgang for ansatte under uddannelse og deres arbejdsgivere til erhvervsrettet efter- og videreuddannelse. Dette bør ske tæt på arbejdspladsen og i omgivelser, som er forenelige hermed. De kompetente myndigheder bør fremme og støtte dette samarbejde og sørge for, at det er tilstrækkeligt finansieret.

1.3. Samfundet og de offentlige myndigheder er nødt til at erkende, at mikrovirksomheder og små virksomheder ikke blot er mindre udgaver af store virksomheder. Denne antagelse har vist sig at være fejlagtig og er en af hovedårsagerne til misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer.

1.4. Der er behov for at udvikle nye videreuddannelses- og erhvervs kvalifikationer for mikrovirksomheder og mindre virksomheder på basis af empiriske data om de opgaver, der rent faktisk udføres i disse virksomheder.

1.5. Uddannelsesbehovene i virksomheder i landdistrikterne skal dækkes lokalt ved hjælp af IKT og andre bredbåndstjenester. For at opnå dette bør universel adgang til fast og mobilt højhastighedsbredbånd i landdistrikter og afsidesliggende områder betragtes som »nødvendig infrastruktur«. EU's konkurrencelovgivning bør derfor ikke kunne forhindre nationale eller regionale regeringer i at udvikle hurtigt bredbånd i landdistrikterne.

1.6. De nationale regeringer og lokale forvaltninger må anerkende, at investering i udviklingen af mikrovirksomheder, familievirksomheder og små virksomheder i landdistrikter og afsidesliggende områder er en god langsigtet investering, som vil bidrage til at standse migrationen, mindske presset på serviceydelser i byerne, genoprette lokalsamfundenes økonomiske bæredygtighed og bidrage til at bevare landbomiljøet.

1.7. Langsigtet finansiel støtte fra nationale/regionale myndigheder til lokale grupper vil medvirke til at koordinere indkredsningen og opfyldelsen af lokale behov. En sådan støtte vil også bidrage til at inddrage lokalsamfundene i konkrete tiltag til imødegåelse af problemer med affolkning af landdistrikter, mens økonomisk støtte fra strukturfondene, især fra Den Europæiske Socialfond, skal gøre det muligt at levere den faglige videreuddannelse, som de pågældende aktører har behov for.

2. Baggrund

2.1. Formålet med denne udtalelse er at fremhæve behovet for at udvikle et bedre system for efter- og videreuddannelse og løbende faglig udvikling i landdistrikter, især i bjergområder og ømråder.

2.2. I henhold til Cedefops definition ⁽¹⁾, betyder efter- og videreuddannelse »Uddannelse eller videreuddannelse efter grundlæggende almen uddannelse og erhvervsuddannelse — eller efter at have fået adgang til arbejdsmarkedet for at hjælpe enkeltpersoner med at forbedre eller opdatere deres kundskaber og/eller færdigheder; tilegne sig nye færdigheder med henblik på karriereskifte eller omskoling; fortsætte deres personlige eller faglige udvikling. Efter- og videreuddannelse er en del af den livslange læring og kan omfatte enhver form for uddannelse (almen, specialiseret eller erhvervsrettet, formel eller ikkeformel osv.). Denne uddannelse er af afgørende betydning for den enkeltes beskæftigelsesegnethed.«

2.3. EØSU har i en række udtalelser ⁽²⁾ om landbrug og ved offentlige møder peget på problemerne i forbindelse med efter- og videreuddannelse i landdistrikter og afsidesliggende områder. Denne udtalelse giver en oversigt over problemområdet og foreslår svar på nogle af de centrale spørgsmål.

2.4. Landdistrikter, bjergområder og ømråder varierer meget mellem de forskellige dele af EU. Ved siden af meget velhavende regioner med lav arbejdsløshed og solid vækst er der regioner, som er kendetegnet ved voksende økonomiske problemer, affolkning og befolkningsaldring. Der findes heller ikke altid erhvervs- og videreuddannelsesmuligheder inden for en acceptabel geografisk afstand.

⁽¹⁾ Terminology of European education and training policy — a selection of 130 key terms, Cedefop, Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2014, <http://www.cedefop.europa.eu/node/11256>

⁽²⁾ »Landbrug og håndværk« (EUT C 143 af 22.5.2012, s. 35), »Mod en mere balanceret territorial udvikling i EU« (EUT C 214 af 8.7.2014, s. 1), »Fremtiden for unge landmænd i Europa« (EUT C 376 af 22.12.2011, s. 19), »Kvindernes rolle som drivkraft for en udviklings- og innovationsmodel inden for landbruget og i landdistrikterne« (EUT C 299 af 4.10.2012, s. 29), »Fremtidsperspektiver for landbruget i områder med særlige naturbetingede handicap« (EUT C 318 af 23.12.2006, s. 93) og »Bynært landbrug« (EUT C 74 af 23.3.2005, s. 62).

2.5. Efterhånden som levestandarden er steget i byerne, er mange unge i landdistrikter og bjerg- og ømråder migreret, hvilket skaber en nedadgående økonomisk og social spiral, der tager til i takt med affolkningen. Befolkningstab mindsker den pengemængde, der er i omløb i lokalsamfundet, hvilket påvirker de lokale virksomheders, forretningers og transportforbindelsers levedygtighed. Problemet forværres af, at udviklingen i sidste ende fører til tab af lægetjenester, banker, skoler og andre faciliteter.

2.6. Det er fra EU's landdistrikter, bjergområder og ømråder, at vi får en stor del af vores lokale fødevarer og råvarer. Det er også her, folk kan slappe af, finde rekreation, dyrke sport og forfølge andre aktiviteter, men uden kompetente, veluddannede lokale folk til at drive landbrugene, skovene, stenbruddene, hotellerne og kunsthåndværksvirksomhederne vil mange af disse faciliteter forsvinde.

2.7. Virksomhedernes evne til at drive forretning i disse vanskelige lokaliteter er et centralt spørgsmål. Arbejdsgiverne har behov for kvalificeret, veluddannet personale, hvilket kræver et tættere samarbejde mellem arbejdsgivere og lokale skoler, tekniske læreanstalter og universiteter.

2.8. Det er ude i regionerne, at samarbejdet mellem uddannelsescentre og virksomheder mest effektivt etableres og udvikles. Myndighederne på alle niveauer skal seriøst overveje og konkret undersøge mulighederne for at indføre og udvikle efter- og videreuddannelse i landdistrikter og perifert beliggende områder og/eller tyndt befolkede områder (hvilket ville indebære tilstrækkelig investering, men også støtte, opmuntring og bistand til lokale initiativer, der fremmer samarbejde mellem uddannelsescentre og virksomheder).

2.9. Som EØSU allerede har peget på flere gange, er det nødvendigt at indføre personlig erhvervsvejledning og -rådgivning ⁽³⁾.

2.10. Adgang til erhvervsrettet efteruddannelse er helt grundlæggende for udviklingen af selvstændig erhvervs- virksomhed og en kompetent arbejdsstyrke. Desværre findes de fleste erhvervsuddannelsesinstitutioner i tætbefolkede områder, hvilket stiller personer under uddannelse fra landdistrikter, bjergområder og ømråder dårligt, da de er nødt til at rejse langt for at nå frem til uddannelsescentrene. I de fleste tilfælde medfører dette merudgifter og betydelige ulemper, især hvis de følger kortvarige kurser eller vekseluddannelseskurser.

2.11. En række EU-lande har anerkendt problemet med at få videreuddannelsen ud til landdistrikter, bjergområder og ømråder. Desværre har foranstaltninger til tackling af dette problem i mange tilfælde hovedsagelig taget udgangspunkt i »bymæssige løsninger«, der ikke er relevante for disse områder.

2.12. Der er så stor forskel på medlemsstaternes uddannelsessystemer (nogle steder er de organiseret centralt, andre steder føderalt med ansvaret lagt ud til regionerne), at det er vanskeligt at forestille sig en »europæisk løsning«. Selv om løsningerne kan være forskellige, er det dog stadig værd at kortlægge fælles problemer og søge fælles løsninger og dermed gøre det muligt at lære af hinanden gennem bedste praksis. EØSU fremhæver, at det anser vekseluddannelsessystemet for at være en særlig god praksis, hvor ansvaret deles mellem uddannelsesinstitution og arbejdsgiver under inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

2.13. Efter- og videreuddannelse kan omfatte specialiseret uddannelse inden for visse områder, som er direkte knyttet til økonomisk virksomhed i landdistrikterne og til disse områders naturværdier, herunder fiskeri, skovbrug, miljø, landbrug osv. Denne specialiserede uddannelse bør opfylde de kvalitetsstandards, der kræves for at kunne tiltrække elever og give de personer, der har fulgt uddannelsen, en relevant kvalifikation og dermed bidrage til socioøkonomisk fornyelse i lokalområdet.

3. De små virksomheders perspektiv

3.1. Uddannelsesinstitutioner, som udbyder kurser, forstår ikke altid, hvilken form for beskæftigelse det drejer sig om i mikrovirksomheder og små virksomheder. De fleste erhvervsuddannelsesforløb er udformet til at opfylde behovene i mellemstore og store virksomheder, hvor arbejdspladsen er opdelt i forskellige afdelinger, og hvor medarbejderne er ansat til at lære en specifik arbejdsopgave. Denne type arbejde, der er kendetegnende for industriel masseproduktion, forudsætter, at alle udfører klart definerede opgaver og gennemfører procedurer, der nemt kan evalueres, og at hver kvalifikation er forbundet med et specifikt job.

⁽³⁾ »Ungdomsbeskæftigelsespakken« (EUT C 161 af 6.6.2013, s. 67).

3.2. I modsætning hertil er medarbejderne i de fleste mikrovirksomheder og små virksomheder nødt til at besidde tværfaglig kunnen og fleksibilitet. Arbejdstagerne er ikke ansat til at udføre en bestemt opgave, men indgår i små team, der kollektivt udfører alle de opgaver, der er nødvendige for at drive virksomheden. Ansatte i disse virksomheder skal derfor udføre opgaver, som i større virksomheder ville blive udført af ansatte med flere forskellige stillingsbetegnelser.

3.3. Byfokuserede uddannelsesinstitutioner forstår ikke altid disse arbejdsformer. Hvis underviserne anerkendte problemet, ville de bedre kunne forstå, hvordan mikrovirksomheder og små virksomheder fungerer, og hvorfor den nuværende jobfokuserede undervisning og kvalificering ikke er relevant for mikrovirksomheder og små virksomheder. Det ville også hjælpe små virksomheder til at udvikle og støtte intern arbejdsbaseret efter- og videreuddannelse.

3.4. Forskellige kundekrav, som ofte kræver innovative engangsløsninger, er endvidere bestemmende for, hvordan mange mikrovirksomheder og små virksomheder drives. En mekanikvirksomhed vil for eksempel kræve praktiske færdigheder i »reparation og genbrug«. Heri adskiller den sig fra de fleste store virksomheder, som ikke reparerer, men »fjerner og erstatter« med nye reservedele og returnerer den beskadigede del til fabrikanten. Dette enkle eksempel forklarer, hvorfor ansatte i små virksomheder har brug for ekstra færdigheder, som ikke er nødvendige i større virksomheder. Dette er grunden til, at vi har et »kvalifikationsmismatch«, og grunden til, at så mange europæiske mikrovirksomheder og små virksomheder afviser de nuværende erhvervsuddannelsesforløb og erhvervsuddannelseskvalifikationer, som er udviklet for deres sektorer.

3.5. Mikrovirksomheder og små virksomheder inden for ingeniør-, arkitekt-, landbrugs-, skovbrugs- og bygge- og anlægsgabet samt en lang række andre virksomheder har peget på lignende proceduremæssige og kvalifikationsrelaterede problemer.

3.6. Endvidere opstår der andre problemer i familievirksomheder, hvor sønner og døtre ofte er katalysatorer for forandring og samtidig både er praktikanter og potentielle ledere. I familieforetagender begynder uddannelsen af sønner og døtre på et meget tidligere stadium end for en ansat i en stor virksomhed.

4. De små virksomheders perspektiv i landdistrikterne

4.1. Uddannelse af nyansatte og andre medarbejdere er et problem, når kurserne foregår i tekniske uddannelsescentre langt fra arbejdspladsen. Hvis der går for meget tid tabt til transport, vil mange mikrovirksomheder og små arbejdsgivere betragte uddannelseskurser for de ansatte som spild af tid.

4.2. Mikrovirksomheder og små virksomheder anerkender, at livslang læring og validering af færdigheder og kvalifikationer erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring ⁽⁴⁾ hjælper arbejdstagere og virksomheder med at udvikle og indføre mere teknologi. En stor del af undervisningsmaterialet inden for livslang læring er tilgængeligt online i form af faglige uddannelsesvideoer, manualer, onlinedemonstrationer, e-læringskurser og andre programmer for onlinefjernundervisning. Desværre er adgangen til disse læringsprogrammer ofte en udfordring i landdistrikter, bjergområder og ømråder på grund af lave bredbåndshastigheder (hastigheder mellem 0,4 og 1,5 Mb/s) ⁽⁵⁾.

4.3. Afstanden til uddannelsescentre kan blive mindre væsentlig, hvis der er tale om kurser af høj kvalitet, hvis der er arrangeret transport, og hvis rejseudgifterne godtgøres, men dette løser ikke de centrale problemer, som de fleste mennesker under videreuddannelse i landdistrikter og bjerg- og ømråder står over for.

⁽⁴⁾ »Validering af færdigheder og kvalifikationer erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring — praktisk input fra civilsamfundet«, SOC/521, vedtaget den 16.9.2015 (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 49).

⁽⁵⁾ »Åbning af uddannelsessektoren« (EUT C 214 af 8.7.2014, s. 31).

5. Virkningen i lokalsamfundet

5.1. Efter- og videreuddannelse er en særlig faktor, der må tages i betragtning i forbindelse med den økonomiske og sociale udvikling (Europa 2020-strategien). Det er også et element, der bidrager til den territoriale og sociale samhørighed i Den Europæiske Union.

5.2. Det ville hjælpe landdistrikter, bjergområder og ømråder med at udbyde en passende erhvervsuddannelse, hvis lokale faciliteter stilles til rådighed til det fælles bedste. De statslige myndigheder bør fokusere på at fjerne barrierer, som hindrer lokale initiativer i at opfylde identificerede behov på efter- og videreuddannelsesområdet. Et tættere samarbejde og en større forståelse for de udfordringer, som både de lokale myndigheder og initiativtagere til projekter, herunder civilsamfundsorganisationer, står over for, ville bidrage til at finde konstruktive løsninger.

5.3. Regeringerne kan benytte lejligheden til at lægge tjenesteydelser ud til landdistrikterne og dermed skabe fordele for lokalsamfundene ⁽⁶⁾.

5.4. På høringen om »Erhvervsfaglig udvikling og uddannelse i landdistrikter« ⁽⁷⁾ blev der i flere af indlæggene henvist til det vigtige i, at lokalsamfundene tager hånd om deres problemer og finder deres egne konkrete løsninger. Hermed rejstes også andre beslægtede spørgsmål, og det blev klart påvist, at forbedringen af efter- og videreuddannelsen må indgå som en del af en langt bredere plan, der på én gang tager fat på en række af lokalsamfundets problemer.

5.5. Det er helt afgørende, at der samarbejdes mellem alle involverede aktører. For at bringe erhvervsuddannelseskurser ud til disse samfund er det nødvendigt at gå ind i en dialog med samtlige lokale virksomheder, skoler, skolernes personale, eleverne og deres familier, arbejdsløse, arbejdstagere, civilsamfundsorganisationer og volontører, og der må tages hensyn til lokalområdets langsigtede behov. Det blev navnlig fremhævet, hvor vigtigt det er, at lokale folk tildeles et ansvar, og at nogle af dem bliver »drivkræfter« for forandring, så lokalsamfundene får mulighed for at udvikle »egne« løsninger.

5.6. Behovet for politisk vilje på lokalt, regionalt og nationalt plan til at sikre, at disse samfund modtager langsigtet finansiel støtte og infrastrukturstøtte, blev også udpeget som et problem, som der måtte tages fat på.

5.7. Kommunikation via mobilt og fast bredbånd blev identificeret som en vigtig kanal for erhvervsuddannelsesinitiativ, især udvikling af IKT-færdigheder, som er ved at blive uundværlige på arbejdspladsen og i hjemmet. Der kræves digitale kundskaber og færdigheder for at kunne anvende udstyr og skaffe sig adgang til tjenesteydelser. Disse færdigheder er nu en central del af alles økonomiske og sociale liv og bør derfor afspejles i samtlige uddannelsesstadier og -former, fra folkeskolen til voksenuddannelserne ⁽⁸⁾. De politiske foranstaltninger må også tage hensyn til de særlige kendetegn ved den lokale befolkning hvad angår alder, uddannelsesniveau og indkomst. Efter- og videreuddannelse i landdistrikterne kan også tage form af åben uddannelse og fjernundervisning (e-læring/åben indlæring) som supplement til ansigt til ansigt-undervisningen i visse fag eller uddannelsesaktiviteter, hvor teknologi og forbindelser skal være til rådighed.

5.8. Universel adgang til højhastighedsbredbånd er derfor et centralt element i indsatsen for at fremme social og territorial samhørighed. Planerne om at udvide brugen af strukturfondene og fondene til udvikling af landdistrikter til også at støtte udbredelsen af en kommercielt bæredygtig bredbåndsinfrastruktur hilses derfor velkommen. Det er dog også meget vigtigt, at fordelene ved denne investering tilflyder borgerne i form af højkvalitetstjenester (f.eks. lægetjenester, adgang til de lokale myndigheds tjenester osv.) og en betydelig nedbringelse af slutbrugernes omkostninger. Offentlige steder med gratis wifi-adgang er også vigtige, når det gælder udvikling af universel adgang til højhastighedsbredbånd i små byer og landsbyer.

⁽⁶⁾ Der er eksempler på, at flytning af erhvervsgymnasier eller etablering af nye (tilmed også universiteter) har været en stor succes i landdistrikter og afsidesliggende områder (et eksempel er Pasquale Paoli-universitetet på Korsika).

⁽⁷⁾ Afholdt i EØSU's bygning den 28. januar 2015.

⁽⁸⁾ »Hen imod en blomstrende datadreven økonomi« (EUT C 242 af 23.7.2015, s. 61).

5.9. Det erkendes, at det er en kompliceret sag at udbyde kurser, som fører til de færdigheder, der er nødvendige for at leve og arbejde i landdistrikter, bjergområder og ømråder. Dette kræver en integreret strategi, der fastlægges af det enkelte lokalsamfund, som foreslået af Volonteuropa i dets kampagne om EU-borgeres geografiske isolation⁽⁹⁾. Virksomheder og lokalsamfund bør modtage passende støtte fra Den Europæiske Socialfond til finansiering af efter- og videreuddannelse, og adgangsbetingelserne for denne støtte bør gøres lettere at opfylde. Det er også vigtigt, at den finansielle støtte ikke hviler på et rent kommercielt grundlag. Det er for eksempel nødvendigt at have adgang til midler under Leader og CLLD (lokaludvikling styret af lokalsamfundet). Dette vil fremme lokale aktionsgrupper, lokale organisationers og civilsamfundets rolle ved at sikre en varig ramme for drift, finansiering, deltagelse og bistand.

5.10. I EU er der netværk af lokale og regionale myndigheder, der har forpligtet sig til at samarbejde inden for erhvervsuddannelse og livslang læring, herunder Foundation of European Regions for Educational Research and Training (FREREF — europæiske regioners institut for forskning og uddannelse) og European Association of Regional and Local Authorities for Lifelong Learning (EARLALL — den europæiske sammenslutning af regionale og lokale myndigheder med ansvar for livslang læring). Adgangen til efter- og videreuddannelse, især i landdistrikter, bør sikres gennem disse europæiske netværk, da det hovedsagelig er på det regionale niveau, at der kan skabes områder for samarbejde og partnerskaber mellem de berørte sektorer, dvs. mellem: de lokale og regionale myndigheder, virksomheder og arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og arbejdsformidlere, uddannelse og erhvervsvejledning osv.

5.11. Civilsamfundets organisationer bør opfordres til at udveksle eksempler på bedste praksis og på innovative tilgange til geografisk isolering i landdistrikter. Deres repræsentanter bør sættes i stand til at spille en aktiv rolle i forvaltningsstrukturen for EU-fonde, som har indvirkning på landdistriktudviklingen (ELFUL, ESIF), reelt deltage i udformningen af programmer og i overvågningsudvalgenes tilsynsopgaver på nationalt plan og inddrage lokale grupper og sårbare grupper i udformningen og gennemførelsen af projekter. Hvad angår ikke-statslig videreuddannelse er den grundtvigske folkehøjskolebevægelse⁽¹⁰⁾ (som startede i Danmark i det 19. århundrede og siden med stor succes har bredt sig til andre lande) et glimrende eksempel. Samtidig bør civilsamfundsorganisationernes repræsentanter underrette Kommissionen om dårlig praksis i medlemsstaterne for at sikre, at regeringerne overholder deres forpligtelser til at høre og inddrage en bred vifte af interessenter (navnlig på lokalt plan) i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af de europæiske programmer.

5.12. EØSU opfordrer til, at EU's ungdomsgaranti anvendes til at fremme almen og faglig uddannelse af de unge generationer i landdistrikter. EU's midler bør navnlig målrettes mod at undersøge, hvordan overførslen af succesrige og innovative erfaringer kan styrkes, og hvordan disse erfaringer kan omsættes i praksis.

6. Supplerende bemærkninger

6.1. Denne udtalelse behandler et meget kompliceret problemområde. Udtalelsen kunne være gået meget mere i dybden med en lang række beslægtede problemer såsom transport, boliger i landdistrikter, lægetjenester og sociale tjenester, fremme af lokale virksomheder i landdistrikterne via skatteincitamenter, udvikling af turisme og mange andre idéer, der blev berørt i vores drøftelser og under høringen.

6.2. Det må imidlertid erkendes, at disse spørgsmål ikke kan behandles i en enkelt udtalelse. Ikke desto mindre anbefaler vi, at de behandles i fremtidige udtalelser.

6.3. Der må gennemføres en grundig undersøgelse, som kortlægger, hvilke opgaver der skal udføres i mikrovirksomheder og små virksomheder, og fastslår, hvordan de fordeles. Dette kan øve indflydelse på udformningen af de kvalifikationer, der efterspørges af mikrovirksomheder og små virksomheder, og på uddannelsesudbuddet.

⁽⁹⁾ Jf. <http://www.volonteuropa.eu/wp-content/uploads/2014/12/Briefing-Rural-Isolation-Final-Layout.pdf>

⁽¹⁰⁾ Grundtvig lagde også navn til et EU-støtteprogram, som var en del af Kommissionens program for livslang læring 2007-2013, der havde til formål at styrke den europæiske dimension i voksenundervisningen og i den livslange læring i hele Europa.

6.4. EØSU agter at iværksætte en undersøgelse, der skal bidrage til at finde løsninger på de udfordringer, der peges på i udtalelsen.

6.5. EØSU opfordrer til en interinstitutionel dialog om disse udfordringer og mulige løsninger herpå med deltagelse af en række af Kommissionens generaldirektorater, civilsamfundet (EØSU), lokale/regionale myndigheder (Regionsudvalget) og Cedefop.

Bruxelles, den 8. oktober 2015.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om energi — en faktor for udvikling og styrkelse af tiltrædelsesprocessen i det vestlige Balkan

(initiativudtalelse)

(2016/C 032/02)

Ordfører: Pierre-Jean COULON

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. februar 2015 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at afgive udtalelse om

»Energi — en faktor for udvikling og styrkelse af tiltrædelsesprocessen i det vestlige Balkan«

(initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 10. september 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 511. plenarforsamling den 6., 7. og 8. oktober 2015, mødet den 8. oktober 2015, følgende udtalelse med 145 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Efter civilsamfundsforummet for Vestbalkan i Beograd den 2.—3. juni 2015 har EØSU anmodet om, at Energifællesskabet, som har til formål at udvide gældende EU-ret på energiområdet til udvidelses- og nabolande, styrkes yderligere og integreres tættere i energiunionsprojektet. Energi bør være en faktor for udvikling og sammenkobling i regionen, og borgerne i landene på Vestbalkan skal have en klar idé om de økonomiske og miljømæssige fordele ved en tiltrædelse af EU.

1.2. Planerne om en energiunion bør for så vidt angår energisammenkoblinger omfatte det vestlige Balkan.

1.3. De eksisterende infrastrukturer til transport og distribution af gas skal udnyttes optimalt og tovejsteknikken implementeres. Hvad angår nye potentielle strukturer, må ingen undersøgelse lades ude af betragtning:

— »Turkish Stream«-gasledningen

— den transadriatiske pipeline (TAP) mellem Aserbajdsjan og Italien

— den jonisk-adriatiske pipeline (IAP), som skal forbinde Albanien, Montenegro, den kroatisk Adriaterhavskyst, Bosnien-Hercegovina og tilsluttes den eksisterende kroatisk pipeline i Dugopolje.

Beslutninger bør træffes i fællesskab.

1.4. Et solidarisk gaslager for hele regionen bør tages under overvejelse, uden at det må indvirke på styrkelsen af de nationale muligheder.

1.5. EØSU glæder sig over genoptagelsen af undersøgelserne vedrørende anlæggelse af en methanterminal (flydende naturgas — LNG) i Adriaterhavet og går ind for projektets gennemførelse.

1.6. Der er brug for investeringer i vedvarende energi. De bør baseres på bedre net og sammenkoblinger og på en klar og stabil lovgivningsmæssig ramme.

1.7. Civilsamfundet i Balkanlandene skal systematisk inddrages og integreres i Energifællesskabets møder. EØSU og dets kontakter i disse lande bør yde opbakning hertil.

1.8. EØSU opfordrer til at forbedre det tværregionale samarbejde og udvikle projekter på energiområdet, som kan bidrage til at styrke stabiliteten i regionen og skabe job.

1.9. I den gældende EU-lovgivning er direktivet om energieffektivitet af særlig stor betydning, og det bør følges op med specifikke programmer i de berørte lande. Der bør tilstræbes samarbejde mellem de forskellige aktører vedrørende intelligente målere og globale løsninger. Energieffektivitet og energibesparelser skaber aktivitetsmuligheder for virksomhederne og såvel grønne som traditionelle job.

2. Styrkelse af tiltrædelsesprocessen via energiområdet

2.1. Et af de 35 kapitler i EU-retten, som omhandler de krav, der skal opfyldes, for at en ny stat kan optages i Unionen, er kapitel 15 om »Energi«, hvilket viser emnets betydning. Dette spørgsmål blev allerede taget op under tiltrædelsesforhandlingerne med Montenegro og vil også blive behandlet i forbindelse med Serbiens tiltrædelse. Det skal dog nævnes, at energispørgsmålene enten er uomgængelige eller yderst relevante i mange andre kapitler. Der skal tages hensyn til energi i såvel landbrugs-, transport- og virksomhedssammenhæng som i forbindelse med sociale og miljørelaterede spørgsmål.

2.2. Sydøsteuropa omfatter stater, som allerede er medlemmer af EU, lande, der formelt er kandidater og som befinder sig på forskellige trin i førtiltrædelsesprocessen, samt potentielle kandidatlande.

2.3. Som led i tiltrædelsesforhandlingerne skal kandidatlandene tilskyndes til at gennemføre EU-retten hurtigst muligt for at fremme deres integration i EU's indre energimarked og dermed forbedre borgernes velfærd.

2.4. Den nye Kommission har udpeget etableringen af en energiunion som en af sine topprioriteter: den udgør det eneste ansvarsområde for en af næstformændene og har relevans for ikke mindre end tolv andre kommissærers arbejdsområder. Endelig står den energiunion, som EØSU har udtrykt ønske om i flere år (se bl.a. TEN/493), på dagsordenen, og det er vigtigt, at lande, som kan blive optaget i Unionen på kortere eller længere sigt, bliver inddraget i drøftelserne herom. Ovennævnte udtalelse henviste for øvrigt udtrykkeligt til disse landes inddragelse.

2.5. I Kommissionens meddelelse om en strategisk ramme for energiunionen, som Kommissionen offentliggjorde den 25. februar 2015, og som var genstand for udtalelse TEN/570, foreslås en styrkelse af Energifællesskabet. Desuden understreges nødvendigheden af en tættere integration af EU's og energifællesskabslandenes energimarkeder. Ligeledes nævnes Energifællesskabets underskrivere udtrykkeligt i forbindelse med forsyningskrisestyring. Endelig bebudes regelmæssig ajourføring af energiinfrastrukturprojekter af fælles interesse, som fremover kan udvides til energiprojekter af fælles interesse.

2.6. Der skal findes en balance mellem konventionelle og vedvarende energikilder. Det kræver, at der etableres nye sammenkoblinger af elnetterne, eller at de eksisterende sammenkoblinger med Unionens net styrkes. Hvad angår gas, som er et vigtigt spørgsmål, bør forsyningerne sikres gennem solidariske sammenkoblinger med Unionen, men også gennem oprettelse af en methanterminal. Endelig er »Turkish Stream«-projektet, som erstatter det strandede »South Stream«-projekt, en mulighed på lige fod med den transadriatiske pipeline (TAP) eller den jonisk-adriatiske pipeline (IAP). Man må huske på, at denne region er en næsten uomgængelig forbindelse mellem produktionsstederne (olie, gas) og de storforbrugende regioner i Unionen. Anvendelsen af eksisterende infrastrukturer, som ofte er underudnyttede, bør dog prioriteres. Tovejsteknikken bør fremmes, da det i en energistrategi for forsyningssikkerhed ikke er de store sårbare gasledninger, som kommer i første række.

3. Mulighed for at forbedre styringen med civilsamfundets hjælp

3.1. På energiområdet er styring — sådan som Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg påpegede for nyligt (TEN/562, TEN/570 osv.) — af afgørende betydning for energivalg, koordinering af investeringer, navnlig i infrastruktur, virkeliggørelse af solidariteten mellem staterne samt fastlæggelse af de forskellige interessenters og især civilsamfundets rolle og deltagelse (arbejdsmarkedets parter, forbrugere, miljøorganisationer m.fl.).

3.2. I mange henseender har grundlaget for en sådan styring eksisteret siden oprettelsen i 2006 af Energifællesskabet, som omfatter samtlige lande på Vestbalkan (Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Kosovo, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro og Serbien). I 2010 tilsluttede Moldova sig Energifællesskabet efterfulgt af Ukraine i 2011. Georgien er kandidatland. Endelig skal det nævnes, at Norge og Armenien, og ikke mindst Tyrkiet har status som observatører.

3.3. Energifællesskabstraktaten sigter mod at udvide EU's indre marked til Sydøsteuropa og lande, der ligger længere væk. Formålet er at:

- skabe stabile regulerings- og markedsmæssige rammer, der kan tiltrække investeringer og muliggøre forsynings-sikkerhed og priskontrol
- skabe et fælles reguleringsområde for handel med netenergi
- styrke de solidariske relationer af hensyn til forsyningssikkerheden
- tage hensyn til miljøspørgsmål ved at forbedre energieffektiviteten og øge anvendelsen af vedvarende energikilder.

3.4. Det skal bemærkes, at selv om hensigterne er prisværdige, har fremskridtene i de seneste år været beskedne.

Desuden tages der meget lidt hensyn til de sociale aspekter af den gældende EU-lovgivning om energi, som er medtaget i traktaten. En bredere social (eller samfundsmæssig) dimension berøres ikke, hvilket betyder, at civilsamfundet ikke inddrages i Energifællesskabets overvejelser og tiltag. Manglen på netværk af strukturerede organisationer på området svækker dialogen og debatten.

3.4.1. De interinstitutionelle forbindelser mellem EU og Energifællesskabets medlemsstater bør styrkes, sådan som det foreskrives i den energiunionsproces, som Kommissionen foreslår. I dette øjemed bør EØSU være et grundlæggende element i procedureudvidelsen, og den europæiske energialog bør omfatte den generelle energisituation i denne region.

3.4.2. Overtagelsen af den gældende EU-lovgivning om energi og deltagelsen i det indre marked kræver en betydelig ændring af regionens praksis for fastsættelse af energipriser, som skal afspejle de faktiske omkostninger og ikke baseres på »subsidierede« priser.

3.4.3. De strukturer, der er oprettet for civilsamfundet i forbindelse med udvidelsesprocessen, såsom de blandede rådgivende udvalg (Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (for tiden ikke aktiv), Montenegro og Serbien — kandidatlande, som har indledt forhandlinger og for hvilke udvalgene er aktive) samt overvågningsudvalget for Vestbalkan bør anvendes til dette formål.

4. Et fysisk potentiale for et nyt energimix

4.1. Vi har set på behovet for at styrke elsammenkoblingerne internt i regionen — men også ind og ud af regionen — samt transportvejene, især for naturgas, og muligheden for at oprette en methanterminal. Den skal naturligvis placeres i regionens Adriaterhavsdelt, være fælles for regionens stater eller i det mindste de fleste af dem og muliggøre transport af LNG fra fjernere leverandører og på et senere tidspunkt af produktionen i det østlige Middelhav (den cypriotiske sokkel).

4.1.1. Inden for rammerne af gassammenkoblingen mellem Central-, Øst- og Sydeuropa (CESEC) blev der for nyligt (10. juli 2015) undertegnet et aftalememorandum mellem Kommissionen og Østrig, Bulgarien, Kroatien, Grækenland, Ungarn, Italien, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Albanien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Serbien og Ukraine. Dette bør kunne tilskynde til diversificering af naturgasforsyningen og integration af markederne i regionen. EØSU opfordrer til, at Montenegro inddrages i denne aftale.

4.2. Det regionale energimix er i ubalance, der er ikke noget egentligt marked, mixets struktur veksler fra det ene land til det andet, og priserne er næsten altid reguleret og holdes ofte på et unaturligt lavt niveau, som ikke tilskynder til energieffektivitet eller investering i diversificerede energikilder.

4.3. Faktisk udgør kul samlet set næsten 50 % af energiforbruget, olie og olieprodukter over 30 %, mens gas »kun« andrager ca. 10 %. Energiproduktion baseret på affald og biobrændstoffer vinder frem, men uden nogen egentlig samordnet plan.

4.4. Ifølge adskillige kilder (IEA, REN) og evalueringsundersøgelser har landene på Vestbalkan et stort potentiale for vedvarende energi, som bør mobiliseres og tiltrække investeringer, således at landene kan deltage i »2030-rammen for klima- og energipolitikken for Den Europæiske Union«:

- Solbestrålingen er høj i regionen og fordelt over en stor del af året. Solenergipotentialet, som er ved at blive undersøgt, bør udnyttes via forskellige partnerskaber, herunder kooperativer og lokalsamfund, og understøttes af en stabil lovgivningsmæssig ramme.
- Vandkraft (dæmningssøer eller strømkraftanlæg) er i udstrakt grad underudnyttet, bortset fra store projekter i Albanien og projekter af mindre omfang i Serbien og Montenegro. Pumpekraftværker bør fremmes.
- Det samme gælder bioenergi og vindkraft, som stadig er på famlestadiet, men har lovende udsigter, idet der findes egnede etableringssteder.
- Andelsselskabernes og producent-forbrugernes rolle bør indgå i det nye energilandskab.

Der henvises især til den fremragende undersøgelse fra SEENET (South East Europe network on natural resources, energy and transport).

4.4.1. Disse perspektiver bør evalueres med henblik på samordnede investeringer, men frem for alt med hensyn til mulighederne for at udvikle aktiviteter og skabe job, specielt inden for ny energiteknologi (green jobs), og løsning af problemet med energifattigdom. Energifællesskabet bør bruges til at udvikle disse aktiviteter, bl.a. med støtte fra EIB.

4.4.2. »Civilsamfundsfaciliteten«, der er et led i tiltrædelsesprocessen, bør bane vej for borgerenergi projekter (foreslået af foreninger, kooperativer, NGO'er osv.).

Bruxelles, den 8. oktober 2015.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 511. PLENARFORSAMLING DEN 6., 7. OG 8. OKTOBER 2015

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en EU-strategi for Alperregionen*(COM(2015) 366 final)**(2016/C 032/03)***Ordfører: Stefano PALMIERI**

Den 15. juli 2015 anmodede Kommissionen under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en EU-strategi for Alperregionen«

(COM(2015) 366 final)

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 9. september 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 511. plenarforsamling den 6., 7. og 8. oktober 2015, mødet den 8. oktober 2015, følgende udtalelse med 129 stemmer for og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) understreger, at iværksættelsen af »En EU-strategi for Alperregionen — EUSALP« sker på et særligt tidspunkt, der er kendetegnet ved dels finanskrisens vedvarende negative virkninger på realøkonomien dels forsøget på at fremme og sætte gang i de strukturelle ændringer på økonomisk, miljømæssigt og socialt plan, idet der lægges særlig vægt på borgernes livskvalitet og velfærd.

1.2. EØSU gør opmærksom på, at de territoriale systemer, som EUSALP berører, nemlig 5 medlemsstater (Italien, Frankrig, Østrig, Tyskland og Slovenien) og to tredjelande (Schweiz og Liechtenstein), er præget af en økonomisk udvikling, miljømæssig bæredygtighed og social samhørighed, der ligger klart over det europæiske gennemsnit og af en lang tradition for territorielt samarbejde.

1.2.1. På trods af disse tydelige særpræg er EØSU af den opfattelse, at EUSALP for Alperregionen udgør en merværdi, der er nyttig for at kunne fastholde og om muligt forbedre de høje økonomiske, miljømæssige og sociale standarder, der kendetegner disse territoriale systemer.

1.2.2. EØSU anser EUSALP for at være en udviklingsskabende faktor, der er i stand til at støtte konkurrenceevnen og samhørigheden i hele Europa, hvilket er i tråd med målsætningerne for den europæiske samhørighedspolitik og de principper om samarbejde og solidaritet, der kendetegner den.

1.3. EØSU understreger, at disse lande har nogle fælles territoriale karakteristika, f.eks. i form af alpine bjergområder.

1.3.1. EØSU fremhæver, at Alperne ikke blot er en stor kilde til biodiversitet i Europa, men også repræsenterer et identitets- og genkendelighedselement i hele området. På grund af deres størrelse og form skaber Alperne i nogle tilfælde næsten en materiel og immateriel grænse, mens de i andre tilfælde udgør forbindelsesleddet mellem de forskellige territoriale niveauer ud fra et økonomisk, miljømæssigt, kulturelt og socialt synspunkt.

1.4. EØSU bifalder EU-strategien for Alperegionen (EUSALP), men er af den opfattelse, at det er nødvendigt at udbygge den.

1.5. EØSU beklager, at der ikke lægges lige så stor vægt på den sociale dimension af EUSALP som på den økonomiske og miljømæssige dimension. EØSU ønsker derfor, at denne dimension bliver styrket ved hjælp af social *mainstreaming* for at udvikle en vækstmodel, som er i stand til at sikre konkurrenceevnen samtidig med integration og social beskyttelse, idet man specifikt er opmærksom på de mennesker, der er hårdest ramt af faktorer, der sætter dem i skrøbelige og ugunstige situationer.

1.5.1. Ud fra dette synspunkt er det efter EØSU's mening ligeledes af afgørende betydning, at man i EUSALP styrker den tværgående dimension af målsætningerne for i højere grad at støtte harmoniseringen og ligevægten mellem økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed, hvilket er i tråd med gennemførelsen af en holistisk tilgang til udvikling og social innovation.

1.6. EØSU mener på den ene side, at EUSALP's målsætninger er i overensstemmelse med de strategiske prioriteringer for Alperegionen, men ønsker på den anden side også nogle tilføjelser, der tager sigte på reelt at gøre udfordringerne til faktorer, som fremmer konkurrenceevnen og samhørigheden, med særlig henvisning til den økonomiske globalisering, de demografiske tendenser, klimaændringerne, energispørgsmålene og den geografiske placering.

1.7. Hvad angår den tematiske prioritet »økonomisk vækst og innovation«, er EØSU af den opfattelse, at det er vigtigt at udvikle nogle mere effektive innovationsfremmende strategier, når det gælder konkurrenceevne og jobskabelse, tiltrække nye investeringer, styrke indsatsen til støtte for landbrug og skovbrug og fremme de forskellige former for turisme, der kendetegner området (*en uddybende beskrivelse findes i punkt 3.3, 3.4, 3.5, 3.6 og 3.7*).

1.8. Med hensyn til den tematiske prioritet »mobilitet og konnektivitet« er EØSU af den opfattelse, at det er væsentligt at iværksætte foranstaltninger, der tager sigte på at reducere vejtransport af gods og personer, fremme miljøvenlig adgang til turistområder, mindske motorkøretøjstrafikken i små og store byer og sikre adgangen til tjenester og konnektivitet i alle Alperegionens territoriale dimensioner (*en uddybende beskrivelse findes i punkt 3.8, 3.9 og 3.10*).

1.9. Når det gælder den tematiske prioritet »miljø og energi«, mener EØSU, at det er afgørende at fremme balancen mellem bevarelse af natur- og kulturressourcerne og en rationel udnyttelse af dem, miljøvenlig konnektivitet, iværksættelse af foranstaltninger med henblik på reduktion og tilpasning til klimaændringerne samt en sikker energiforsyning af høj kvalitet til en overkommelig pris (*en uddybende beskrivelse findes i punkt 3.11, 3.12 og 3.13*).

1.10. EØSU anser det for nødvendigt at give EUSALP en reel »flerniveaustyring«, der samtidig kan udnytte den »horisontale dimension« (civilsamfundets deltagelse) som et supplement til og en uddybning af den »vertikale dimension« (regioners og lokale myndigheders deltagelse) under fuld overholdelse af nærheds- og proportionalitetsprincippet.

1.11. EØSU ønsker, at der iværksættes en permanent kapacitetsopbygningsproces, som ledsager og fremmer civilsamfundets aktive deltagelse i EUSALP's udviklingsprocesser, og at der etableres et »permanent forum«, som repræsenterer og støtter arbejdsmarkedets parter og andre repræsentanter for erhvervslivet i Alperegionen, og som også er aktivt i de enkelte regioner, der er berørt af strategien.

1.11.1. I dette perspektiv foreslår udvalget, at der iværksættes et særprogram »Going local — EUSALP« med aktiv deltagelse af alle udvalgets repræsentanter, der er inddraget i og berørt af den i EUSALP foreslåede udvikling. Gennem »Going local EUSALP« vil det således være muligt — i det lokale civilsamfund — at sætte gang i information og uddannelse vedrørende de aktiviteter, der er indeholdt i handlingsplanen og mulighederne for inddragelse af de forskellige lokale aktører, og samtidig sikre opbakning til de planlagte aktioner.

1.12. Hvad angår EUSALP's overvågnings- og evalueringssystemer, mener EØSU, at det er absolut nødvendigt at supplere den »kvantitative« måling med »kvalitative« indikatorer, der er i tråd med principperne i »mere end BNP«-tilgangen.

1.13. EØSU ønsker, at den økonomiske bæredygtighed af de foranstaltninger, der skal træffes i forbindelse med EUSALP, styrkes via gennemførelsen af en strategi, som tager sigte på at udnytte synergierne og komplementariteten mellem de europæiske struktur- og investeringsfonde for perioden 2014-2020 og de andre europæiske programmer med direkte forvaltning og anvendelsen af de instrumenter, der indgår i »Lokaludvikling styret af lokalsamfundet«.

1.14. EØSU mener ligeledes, at det for at nå de strategiske mål, der er fastsat i EUSALP, er afgørende at anvende de finansieringsmuligheder, der tilbydes af Den Europæiske Investeringsbank (EIB), og at fremme deltagelsen af private investeringer som foreslået i »Juncker-planen«.

1.15. EØSU bifalder de foranstaltninger, der foreslås i denne handlingsplan, der tager sigte på at udnytte synergier mellem EUSALP og andre allerede iværksatte makroregionale strategier, bl.a. i betragtning af den forventede udbredelse af det makroregionale koncept til andre europæiske områder, der er strategiske for den økonomiske konkurrenceevne og den sociale samhørighed i Europa, som f.eks. Middelhavsområdet og Vestbalkan.

2. EU-strategien for Alperregionen: generelle bemærkninger

2.1. Formålet med denne udtalelse er at evaluere »Handlingsplanen for en EU-strategi for Alperregionen — EUSALP«⁽¹⁾ ud fra det organiserede civilsamfunds synspunkt. Udtalelsen tager udgangspunkt i og bygger videre på EØSU's sonderende udtalelse om »En EU-strategi for Alperregionen«⁽²⁾ og konklusionerne fra den høring, der blev afholdt den 25. juni 2015 i Ispra (Italien), samt de andre udtalelser, som EØSU har vedtaget om makroregionale strategier⁽³⁾.

2.2. For at gøre de udfordringer, der er identificeret i handlingsplanen for EUSALP, til faktorer, der skaber økonomisk konkurrenceevne og social samhørighed, er det nødvendigt at støtte gennemførelsen af udviklingspolitikker i overensstemmelse med de retningslinjer, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, 2 og 3, i traktaten om Den Europæiske Union⁽⁴⁾, samt en holistisk tilgang til udvikling og social innovation.

2.2.1. Ved at styrke EUSALP's holistiske tilgang kan man på en effektiv måde støtte konkurrenceevnen og samhørigheden i makroregionen via gennemførelsen af politikker og projekter, der er i stand til at skabe en reel indbyrdes afhængighed mellem de økonomiske, miljømæssige og sociale målsætninger.

2.2.2. EUSALP bør planlægges og gennemføres med sigte på social innovation og en udviklingsproces, der kan fremme og støtte gennemførelsen af nye idéer, som ikke blot styrker den økonomiske konkurrenceevne, men også er i stand til at opfylde både behovene hos de personer, der bor i Alperregionen, og samfundets behov som helhed.

2.3. I betragtning af EØSU's analyser og evalueringer via udtalelsen om »Status over Europa 2020-strategien«⁽⁵⁾ og rapporten om »Midtvejsrevision af Europa 2020-strategien«⁽⁶⁾ er der ingen tvivl om, at EUSALP udgør et nyttigt instrument, når det gælder om at sikre et modstandsdygtigt økonomisk og socialt system, og et instrument, der kan sikre civilsamfundet i Alperregionen »beskyttelse og udvikling«.

⁽¹⁾ SWD(2015) 147 final.

⁽²⁾ EUT C 230 af 14.7.2015, s. 9.

⁽³⁾ <http://www.balticsea-region-strategy.eu>, <http://www.danube-region.eu>, <http://www.ai-macroregion.eu>

⁽⁴⁾ EUT C 83 af 30.3.2010, s. 16.

⁽⁵⁾ EUT C 12 af 15.1.2015, s. 105.

⁽⁶⁾ »Midtvejsrevision af Europa 2020-strategien«, Bruxelles, den 4. december 2013.

2.3.1. At styrke den alpine makroregions modstandsdygtighed er en afgørende faktor for at øge civilsamfundets evne til at afbøde, håndtere og forebygge konsekvenserne af de kriser og strukturelle ændringer, som i stadig større grad rammer vores socioøkonomiske systemer, og for at støtte Alperregionens økonomiske konkurrenceevne, når det gælder social samhørighed og bæredygtighed.

2.4. I overensstemmelse med de beslutninger, der blev truffet med »den politiske resolution til gennemførelse af EU-strategien for Alperregionen« (konferencen i Grenoble) ⁽⁷⁾, identificerer man i handlingsplanen de udfordringer, der vedrører samarbejdsområdet, de politiske prioriteter, målsætningerne og de specifikke foranstaltninger samt nogle eksempler på projektforslag.

2.5. Hovedudfordringerne og -målsætningerne i handlingsplanen for EUSALP vedrører den økonomiske globalisering, de demografiske tendenser, klimaændringerne, energispørgsmålene og den geografiske placering. EØSU bifalder indholdet af handlingsplanen for EUSALP, men mener, at det er nødvendigt at udbygge målsætningerne som beskrevet i det følgende.

2.5.1. Fremme en dynamisk iværksættersektor og bidrage til konkurrenceevnen hos regionens virksomheder ved hjælp af innovation med det formål at styrke det økonomiske systems evne til effektivt at tackle de udfordringer, som den økonomiske globalisering giver, opfylde civilsamfundets behov og sikre beskæftigelsen og skabelsen af nye kvalitetsarbejdspladser.

2.5.2. Medvirke til i højere grad at udnytte traditioner og den sociale mangfoldighed ved at støtte bevarelsen af de identitetsskabende værdier, som kendetegner de berørte områder, ved samtidig at trække på den lokale viden og de lokale traditioner som drivkræfter for økonomisk udvikling og social integration.

2.5.3. Støtte initiativer, der tager sigte på mere effektivt at tackle de demografiske ændringer, som kendetegner Alperregionen, navnlig med hensyn til forvaltning af de kombinerede virkninger af befolkningens aldring og de nye migrationsprocesser.

2.5.4. Fremme de processer, der tager sigte på at mindske klimaændringerne og tilpasse de berørte regioner til dem, med særlig henvisning til konsekvenserne for miljøet, biodiversiteten, erhvervslivet og borgernes levevilkår ⁽⁸⁾.

2.5.5. Støtte de energiudfordringer, der tager sigte på bæredygtig efterspørgsel, sikkerhed og rimelige priser for virksomhederne og borgerne, ved at fremme investeringer i billigere og renere energikilder, et mere åbent og konkurrencedygtigt makroregionalt energimarked samt større omkostningsbesparelser gennem udnyttelse af lokale energiressourcer og konventionelle former for vedvarende energi (f.eks. biomasse, vandkraft og geotermisk energi) og ikkekonventionelle former for vedvarende energi (f.eks. vindenergi og solenergi).

2.5.6. Iværksætte politikker og foranstaltninger, der udnytter Alperregionens strategiske geografiske placering, navnlig når det gælder transport, under fuld overholdelse af principperne om miljøbeskyttelse og miljøbevarelse. Det er ligeledes nødvendigt at fremme nye tilgange til et fælles ansvar og et ligeværdigt samarbejde mellem områderne, f.eks. de vertikale forbindelser mellem storbyer, landdistrikter og turistområder.

2.5.7. Fremme lige, retfærdig og universel adgang til tjenesteydelser af almen interesse for at dække behovene hos de mennesker, der bor i Alperregionen, med særlig vægt på territoriale systemer med »geografiske handicap«.

2.5.8. Fremme beskyttelsen og den bæredygtige forvaltning af biodiversitet, landskaber og naturressourcer ved at finde den rette balance mellem bevarelsesforanstaltninger og foranstaltninger, der tager sigte på en rationel udnyttelse af økosystemtjenester og -produkter, samt en mere ligelig fordeling af fordelene ved deres anvendelse.

2.5.9. Fremme udviklingen af en referencemodel for social mainstreaming ved at planlægge foranstaltninger, der vedrører arbejdsforhold, socialsikring, ligestillingsspørgsmål, handicappede og indvandrere.

⁽⁷⁾ Konference afholdt i Grenoble den 18. oktober 2013 med deltagelse af repræsentanter for forvaltningerne i og formændene for de regioner, som deltager i EUSALP.

⁽⁸⁾ Hvidbogen »Tilpasning til klimaændringer: et europæisk handlingsgrundlag« (KOM(2009) 147 endelig).

2.5.10. Fastlægge og udvikle et specifikt »funktionelt mål«, der består i udformningen og gennemførelsen af udviklingsprocesser, som tager sigte på at begrænse ubalancen mellem den økonomiske, miljømæssige og sociale dimension, dvs. en nyttig »prøvebænk«, når det gælder om at udnytte resultaterne af samhørighedspolitikken i hele Europa.

2.5.11. Fremme en proces på regionalt og lokalt plan, der er så omfattende som muligt, og som vedrører uddannelse, drøftelser og fællesskab omkring de økonomiske, sociale og miljømæssige valg i forbindelse med området, ved at bruge nogle metoder, der allerede er afprøvet i andre sammenhænge, og steder, der er egnet til en debat mellem repræsentanter for borgerne, arbejdsmarkedets parter, erhvervslivet og de organisationer, der repræsenterer civilsamfundet.

3. Den europæiske strategi for Alperregionen: analyser og vurderinger

3.1. Den største udfordring, der skal løftes med strategien for Alperregionen, er harmonisering og forbedring af balancen mellem målene om økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed.

3.2. EØSU bifalder handlingsplanen for EUSALP, men mener, at de tre tematiske prioriteter (»økonomisk vækst og innovation«, »mobilitet og konnektivitet« og »miljø og energi«) bør suppleres og uddybes.

3.3. Selv om de lande, som strategien for Alperregionen omfatter, har et innovationsniveau over det europæiske gennemsnit, sådan som det fremgår af *den europæiske resultattavle for innovation*⁽⁹⁾, er det tydeligt, at politikkerne og strategierne til støtte for de »traditionelle« former for innovation ikke har givet noget stort udbytte med hensyn til konkurrenceevne og skabelse af arbejdspladser i forhold til de investeringer, der er foretaget.

3.4. Det er således nødvendigt at styrke de praktiske værktøjer til støtte for *den åbne innovationsmodel*⁽¹⁰⁾, der bygger på »quaduple helix«-konceptet, som går ud på, at offentlige institutioner, virksomheder, universiteter og personer (borgere) samarbejder i de processer, der kendetegner innovation (skabelse i fællesskab, undersøgelser, forsøg og anvendelse), med henblik på at udvikle nye produkter og tjenester, der er centreret omkring slutbrugernes reelle behov.

3.5. Udviklingen af Alperregionen er forbundet med udnyttelsen af de lokale produktionssektorer og industrisektorerne, der udgør den bærende søjle i produktionssystemet. Det er nødvendigt at iværksætte udviklingspolitikker for at tiltrække nye investeringer, navnlig i *vækstindustrierne*, ikke blot for at optimere produktionsudbyttet, men også for at bekæmpe affolkningen af de perifere områder.

3.6. Det er vigtigt at fremme foranstaltninger, der tager sigte på at forbedre arbejdstagernes kvalifikationer og erhvervsmæssige specialisering, både når det gælder de »traditionelle« produktionssektorer og vækstsektorerne (herunder sektoren for kultur og kreativitet).

3.7. Landbrug, navnlig landbrug i bjergområderne, og skovbrug er økonomiske sektorer, der skal støttes for at beskytte kulturlandskabet, fremme bosættelsen i fjerntliggende områder, bevare infrastrukturen i bjergområderne og sikre forsyningen med råvarer til fremstilling af fødevarer og produkter af høj kvalitet.

3.7.1. For at gøre landbrug og skovbrug i bjergområder mere konkurrencedygtigt er det vigtigt at fremme initiativer, der tager sigte på at profilere specifikke »kvalitetsmærker« for bjergprodukter, fremme nogle mere strukturerede samarbejdsformer mellem de forskellige bjergområder i Alperregionen og mellem disse områder og bysystemerne, bl.a. ved at iværksætte projekter inden for rammerne af EU-programmerne for perioden 2014-2020⁽¹¹⁾ (med særlig henvisning til initiativer til støtte for markedsføringen af bjerglandbrugsprodukter).

3.8. Det, der kendetegner turismen i de regioner, som ligger i Alpeområdet, er de mange forskellige former for turisme, nemlig naturturisme, aktiv turisme og sportsturisme, helse- og afslapningsturisme, kulturturisme, turisme i forbindelse med kongresser og arrangementer og shoppingturisme.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015_en.pdf

⁽¹⁰⁾ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/growth-jobs/open-innovation>

⁽¹¹⁾ <http://www.rumra-intergroup.eu>

3.8.1. Det er vigtigt at fremme bæredygtig turisme ved hjælp af en integreret politik, som fører til fastlæggelsen af bestemmelser til beskyttelse af Alperegionen og til udbredelsen af bæredygtige udviklingsmodeller. Det er også nødvendigt at støtte de processer, som gør turismen mindre sæsonbetonet, idet man fremmer nogle former for turisme, der endnu ikke udnyttes fuldt ud (f.eks. helseturisme) og generelt forbedrer kvaliteten af tjenesterne i bjergområderne.

3.9. På grund af den alpine makroregions særlige topografi er transporten samlet langs nogle få korridorer, hvilket medfører en uforholdsmæssigt stor stigning i vejgodstransporten på lange strækninger i nogle meget følsomme økosystemer. I bjergområder og fjerntliggende områder er mobilitet en forudsætning for at kunne fastholde de sociale kontakter. Fænomener som livsstilsændringer og demografiske udviklingstendenser medfører en stigning i privatbilismen.

3.9.1. Det er af afgørende vigtighed at støtte gennemførelsen af foranstaltninger, der tager sigte på tilpasning og rationalisering af transportinfrastrukturen i alle de territoriale systemer i Alperegionen, med særlig vægt på de grænseoverskridende forbindelser, at overføre den størst mulige mængde gods og det størst mulige antal personer fra vejtransport til andre transportformer (f.eks. jernbanetransport) og fremme miljøvenlig adgang til turistområderne, idet der både lægges vægt på lange afstande og det såkaldte »slutpunkt«.

3.9.2. Navnlig med hensyn til by- og storbyssystemerne er det nødvendigt at arbejde for, at man går bort fra privatbilisme og i stedet benytter lokal offentlig transport, gangstier og cykelstier, idet man forbedrer infrastrukturen og iværksætter foranstaltninger, der har til formål at få folk til at ændre vaner, samt opmuntrer dem til at bruge miljøvenlige transport- og mobilitetsformer.

3.10. Afbalanceret, lige og universel adgang til tjenester af høj kvalitet og konnektivitet er en uomgængelig forudsætning for at sikre passende standarder for livskvaliteten hos hele befolkningen i den alpine makroregion, med særlig henvisning til dem, der bor og arbejder i områder med et geografisk handicap.

3.10.1. Det er vigtigt at støtte indførelsen af innovative løsninger for at sikre de grundlæggende tjenester i bjergområder og landdistrikter (uddannelse, sundhedsvæsen, sociale tjenester og mobilitet) samt styrke infrastrukturen og IKT-teknologien for at garantere, at de offentlige tjenester er tilstrækkelige til at dække behovene hos befolkningen i Alperegionen.

3.11. Mangfoldigheden i blomster- og dyrearterne og de naturlige landskaber i Alperegionen er en »kapital«, der skal beskyttes og udnyttes, eftersom den repræsenterer de væsentlige elementer, som ligger til grund for livskvaliteten i og tiltrækningskraften ved disse områder.

3.11.1. Det er nødvendigt at støtte beskyttelsen og den bæredygtige forvaltning af biodiversitet og natur-, kultur- og landskabsressourcer ved at finde den rette balance mellem bevarelsesforanstaltninger og foranstaltninger, der tager sigte på en rationel udnyttelse. Det er ligeledes vigtigt at støtte gennemførelsen af foranstaltninger, der tager sigte på at fremme »miljøvenlig konnektivitet« i området, i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse »Grøn infrastruktur — Styrkelse af Europas naturkapital«⁽¹²⁾.

3.12. Det står hævet over enhver tvivl, at håndteringen af klimaændringerne og de naturlige risici, som de medfører, udgør en fælles udfordring for hele Alperegionen. Man skal også huske, at Alperne, som er det tættest befolkede og mest udnyttede bjergområde i verden, er mere følsomme over for disse klimaændringer end gennemsnittet.

3.12.1. Det er vigtigt at træffe foranstaltninger på tværnationalt niveau (da klimaændringerne har grænseoverskridende konsekvenser), som tager sigte på at afbøde klimaændringerne og tilpasse Alperegionen til dem. Ved afbødningen af klimaændringerne skal man undgå klimaændringernes u håndterlige konsekvenser ved at reducere drivhusgasemissionerne, og tilpasningen skal have fokus på at gøre regionen mindre sårbar over for klimaændringerne og tackle de uundgåelige virkninger.

3.13. For at sikre og fremme livskvaliteten og de lokale fordele har Alperegionen brug for et sikkert energiforsynings-system af høj kvalitet og til en rimelig pris.

⁽¹²⁾ COM(2013) 249 final. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Grøn infrastruktur — Styrkelse af Europas naturkapital (EUT C 67 af 6.3.2014, s. 153).

3.13.1. Ud over at støtte de foranstaltninger, der tager sigte på at øge andelen af energi fra vedvarende kilder, såsom vand, træ, biomasse, sol og vind, er det af afgørende betydning at fremme energieffektiviteten, både i den offentlige og private sektor.

4. EU-strategien for Alperregionen — EUSALP: særlige aspekter

4.1. Den økonomiske krise har ikke blot haft negative konsekvenser for realøkonomien og levevilkårene for millioner af mænd og kvinder, men har også tydeligt vist behovet for offentlige indgreb, der tager sigte på at dæmme op for de regressive aspekter af en vækst, som ikke er bæredygtig set ud fra et økonomisk, socialt og miljømæssigt synspunkt, og således beskytte borgernes levevilkår og velfærd ved at styrke indsatsen på det sociale område og med hensyn til velfærds- og miljøpolitikker.

4.2. Efter EØSU's opfattelse lægges der ikke tilstrækkelig vægt på EUSALP's sociale dimension. Den bør styrkes for at udvikle en vækstmodel, der kan sikre konkurrenceevnen, men også integration og social beskyttelse med særlig hensyntagen til de mest skrøbelige og ugunstigt stillede.

4.2.1. I den henseende bør der i EUSALP tages højde for foranstaltninger, som har til formål at:

- sikre overholdelse af standarder for ordentlige arbejdsforhold, tilpasning af arbejdsstyrken til de igangværende teknologiske ændringer og ændrede produktionsstrukturer ved hjælp af omskoling og vedvarende uddannelse for at udnytte den menneskelige kapital i området optimalt
- sikre, at kønsaspektet bliver integreret, respekteret og udnyttet fordelagtigt, især i henseende til arbejdsmarkedet
- opmuntre til etablering af sociale infrastrukturer og fremme sociale investeringer
- fremme alle tiltag, som kan sikre personer med handicap reelt lige vilkår og muligheder
- fremme og støtte aktiv aldring som en strategisk ressource i regionen inden for de forskellige anvendelsesområder (turisme, håndværksproduktion, tjenesteydelser osv.)
- støtte tiltag på indvandringsområdet med henblik på at drage nytte af aspekter, som kan skabe opmærksomhed om de positive værdier ved indvandring til støtte for den økonomiske vækst og samhørigheden i området.

4.3. Selv om EUSALP's forvaltningssystem er i overensstemmelse med EØSU's vurderinger i udtalelsen om »Forvaltningen af makroregionale strategier«⁽¹³⁾, er der visse kritikpunkter og muligheder for forbedring.

4.3.1. Det er nødvendigt at styrke EUSALP's »flerniveaustyring« ved at anvende en reel »horisontal dimension« (deltagelse af de økonomiske aktører, arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for civilsamfundet) som et supplement til og en uddybning af den »vertikale dimension« (regioners og lokale myndigheders deltagelse) under fuld overholdelse af nærheds- og proportionalitetsprincippet, som er afgørende for at sikre en ligelig territorial fordeling af EUSALP's fordele, hvor man undgår, at enkelte landes og territoriers målsætninger tilsidesætter de fælles interesser.

4.3.2. Det er vigtigt at oprette et »civilsamfundsforum« inden for rammerne af EUSALP. Dette forums aktiviteter skal supplere aktionsgruppernes aktiviteter og udvikles efter en driftsmodel, der muliggør en reel inddragelse af repræsentanterne for arbejdsmarkedets parter og erhvervslivet, når det gælder strategiens gennemførelse på regionalt og lokalt plan. Derfor er det ønskeligt, at der foruden et civilsamfundsforum i makroregionen oprettes regionale (og så vidt muligt lokale) civilsamfundsfora, således at man sikrer en forvaltning af strategien, som alle de lokale aktører reelt er enige om.

⁽¹³⁾ EUT C 12 af 15.1.2015, s. 64.

4.3.3. Det er ligeledes vigtigt at fremme en permanent kapacitetsopbygning, som ledsager og støtter en aktiv inddragelse af civilsamfundet i EUSALP's udviklingsprocesser, og som samtidig fremmer bevidstgørelsen og øger borgernes viden om de vigtigste emner og prioriteter i forbindelse med Alperregionen. Med henvisning til denne prioritet foreslår EØSU, at der iværksættes et særprogram »Going local — EUSALP«.

4.4. Gennemførelsen af strategien for Alperregionen skal ledsages af et effektivt overvågningssystem, der gør det muligt at vurdere de reelle forbedringer, som EUSALP giver.

4.4.1. Det er absolut nødvendigt at supplere den »kvantitative« måling med »kvalitative« indikatorer, der er i tråd med principperne i »mere end BNP«-tilgangen⁽¹⁴⁾, for at vurdere effekten af de vedtagne politikker med hensyn til livskvalitet, miljømæssig bæredygtighed, social samhørighed, sundhed og overordnet velfærd for de nuværende og kommende generationer.

4.5. De betydelige beløb, som EU allerede har bevilget via de europæiske struktur- og investeringsfonde for perioden 2014-2020 (ESI)⁽¹⁵⁾ og det europæiske territoriale samarbejde (ETS)⁽¹⁶⁾, kan, hvis de koordineres og medtages i en samlet strategisk tilgang, sikre de nødvendige økonomiske ressourcer til at støtte gennemførelsen af EUSALP.

4.5.1. Det er af stor betydning, at der anlægges en innovativ tilgang, som tager sigte på at udnytte synergierne og komplementariteten mellem de europæiske struktur- og investeringsfonde for perioden 2014-2020 og de andre europæiske programmer med direkte forvaltning, sådan som det fremgår af Kommissionens vejledning »Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes«⁽¹⁷⁾.

4.5.2. For at nå de mål, der er fastsat i EUSALP, er det desuden afgørende at være i stand til at udnytte de finansieringsmuligheder, der tilbydes af Den Europæiske Investeringsbank (EIB), og at fremme brugen af private investeringer som foreslået i »Juncker-planen«⁽¹⁸⁾.

4.5.3. For at fremme EUSALP's finansielle bæredygtighed er det ligeledes vigtigt så vidt muligt at støtte de initiativer, der tager sigte på at gennemføre de instrumenter, der er taget højde for i strategien for lokaludvikling styret af lokalsamfundet, med særlig henvisning til instrumenterne »lokaludvikling styret af lokalsamfundet«⁽¹⁹⁾ og »integreret territorial investering«⁽²⁰⁾, sådan som det foreslås i EØSU's udtalelse om »Lokaludvikling styret af lokalsamfundet«⁽²¹⁾ og i programmet Interreg V Italien-Østrig via indkaldelsen af forslag til tværnationale lokaludviklingsstrategier inden for rammerne af lokaludvikling styret af lokalsamfundet⁽²²⁾.

Bruxelles, den 8. oktober 2015.

Georges DASSIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁴⁾ »Lad os tale om lykke — mere end BNP«, Bruxelles, den 10. juni 2014.

⁽¹⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320).

⁽¹⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1299/2013 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 259).

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

⁽¹⁸⁾ En investeringsplan for Europa, COM(2014) 903 final.

⁽¹⁹⁾ Artikel 10 i forordning (EU) nr. 1299/2013.

⁽²⁰⁾ Artikel 11 i forordning (EU) nr. 1299/2013.

⁽²¹⁾ EUT C 230 af 14.7.2015, s. 1.

⁽²²⁾ http://www.interreg.net/download/0_CLLD_Aufruf_Avviso.pdf

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond for så vidt angår specifikke foranstaltninger for Grækenland

(COM(2015) 365 final — 2015/0160 (COD))

(2016/C 032/04)

Hovedordfører: Carmelo CEDRONE

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 7. september 2015 og den 28. september 2015 under henvisning til artikel 177 og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond for så vidt angår specifikke foranstaltninger for Grækenland«

(COM(2015) 365 final — 2015/0160 (COD)).

Den 15. september 2015 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed.

På grund af sagens hastende karakter besluttede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 511. plenarforsamling den 6., 7. og 8. oktober 2015, mødet den 8. oktober 2015, at udpege Carmelo Cedrone til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 99 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Baggrund og resumé af Kommissionens forslag

1.1. Den økonomiske og sociale situation i Grækenland er fortsat præget af store og alvorlige problemer som følge af de fortsat lave vækstrater og manglen på offentlige midler, som er nødvendige for at stimulere væksten. Årsagerne til denne situation er velkendte og er gentagne gange blevet fremhævet af EØSU i de seneste år/måneder. Denne kritiske situation har også betydelige konsekvenser for tilgængeligheden af de midler, der er nødvendige for at gennemføre de planlagte programmer med finansiell støtte fra strukturfondene for perioden 2014-2020, ud over for de resterende midler fra perioden 2007-2013.

1.2. Kommissionen har forelagt Europa-Parlamentet og Rådet et forslag til ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 (om fælles bestemmelser for de fem europæiske struktur- og investeringsfonde), hvad angår foranstaltninger for Grækenland ⁽¹⁾.

1.3. Kommissionens forslag, som har til formål at kompensere for den manglende likviditet og de manglende offentlige midler til investeringer i Grækenland, indeholder to finansielle faciliteter, som hovedsaglig består i en fremrykning af betalingsbevillinger, der allerede er tildelt Grækenland og dermed er budgetneutral i 2014-2020, og en forhøjelse af medfinansieringssatserne.

1.4. Lovgivningsforslaget vedrører både perioden 2007-2013 og perioden 2014-2020.

⁽¹⁾ COM(2015) 365 final — 2015/0160 (COD).

1.5. For så vidt angår perioden 2014-2020, foreslår Kommissionen at forhøje niveauet for den første forfinansiering af den finansiering, der er til rådighed for samhørighedspolitikken programmer under målet om investeringer i vækst og beskæftigelse (EFRU, ESF og Samhørighedsfonden) og programmer, der støttes af EHFF, med 7 procentpoint. Det drejer sig om i alt 1 mia. EUR over to år (500 mio. EUR i 2015 og 500 mio. EUR i 2016).

1.6. Hvad angår perioden 2007-2013, foreslår Kommissionen, at der til beregning af de mellemliggende betalinger og betalinger af saldoen i forbindelse med de operationelle programmer, der gennemføres af Grækenland, anvendes en maksimal medfinansieringssats på 100 % af de anmeldte støtteberettigede udgifter, og at de 5 % af de tilbageværende EU-betalinger, som normalt holdes tilbage indtil afslutningen af programmerne, frigives tidligere. Det ventes at medføre ekstra likviditet her og nu på ca. 500 mio. EUR i 2015 og yderligere 500 mio. EUR i 2016.

2. Bemærkninger

2.1. EØSU deler Kommissionens bekymringer vedrørende behovet for at give Grækenland yderligere finansielle midler, som kan sætte skub i investeringer, der fremmer en bæredygtig vækst. EØSU har allerede for længe siden fremsat forslag i den retning for alle lande og territorier, som har budgetproblemer, gæld eller høj arbejdsløshed ⁽²⁾.

2.2. EØSU mener, at Kommissionens forslag, som den selv anser for at være ekstraordinært, og som nu er til behandling i Europa-Parlamentet, ikke opfylder de tilsigtede målsætninger. Der er tale om en hjælp, der både hvad angår det økonomiske omfang og de planlagte udbetalingsmetoder (forskud på afsatte midler) ikke er tilstrækkelig til at opfylde Grækenlands behov for offentlige investeringer og genopretning af konkurrenceevnen og beskæftigelsen i landets produktionssystem. Den tilførsel af likviditet, der følger af anvendelsen af den nye forordning, er anslået til ca. 2 mia. EUR. Dette er bestemt et stort beløb, men det er ikke et ekstra beløb, og det vil blive modsvaret af en beløbsmæssigt tilsvarende nedsættelse af de midler, der er afsat til de efterfølgende år (2018 og 2020).

2.3. EØSU har i sine udtalelser gentagne gange fastslået, at hvis Kommissionen agter at hjælpe Grækenland, skal den øge omfanget af de ekstra ressourcer, der skal tilføres landet, enten i form af nye investeringsprogrammer eller gennem en yderligere sænkning af den nationale medfinansieringssats, der kræves for finansiering af de operationelle programmer, der støttes af strukturfondene i perioden 2014-2020.

2.4. EØSU fremhæver et andet problem i forbindelse med forsinkelserne i lanceringen af det nye strukturfondsprogram. De midler, der blev tildelt fra samhørighedspolitikken til Grækenland i perioden 2014-2020 beløber sig til i alt ca. 35 mia. EUR. Den dramatiske økonomiske, men også politiske situation, som Grækenland befinder sig i, har ført til stor usikkerhed med hensyn til investeringsbeslutninger og administrative forsinkelser, som ikke har givet landet mulighed for at indlede de nødvendige procedurer for at få adgang til midlerne i den nye programmeringsperiode 2014-2020.

⁽²⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om finansiell forvaltning for visse medlemsstater, der er i eller trues af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet (KOM(2011) 482 endelig — 2011/0211 (COD)) (EUT C 24 af 28.1.2012, s. 81).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår visse bestemmelser om finansiell forvaltning for visse medlemsstater, der er i eller trues af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet (KOM(2011) 481 endelig — 2011/0209 (COD)) (EUT C 24 af 28.1.2012, s. 83).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1198/2006 om Den Europæiske Fiskerifond for så vidt angår visse bestemmelser om finansiell forvaltning for visse medlemsstater, som er i eller trues af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet (KOM(2011) 484 endelig — 2011/0212 (COD)) (EUT C 24 af 28.1.2012, s. 84).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, som er omfattet af den fælles strategiske ramme, om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 (COM(2011) 615 final — 2011/0276 (COD)) (EUT C 191 af 29.6.2012, s. 30).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Samhørighedsfonden og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1084/2006 (COM(2011) 612 final — 2011/0274 (COD)) (EUT C 191 af 29.6.2012, s. 38.)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og målet om investeringer i vækst og beskæftigelse og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1080/2006 (COM(2011) 614 final — 2011/0275 (COD)) (EUT C 191 af 29.6.2012, s. 44).

2.5. EØSU er bekymret over, at disse forsinkelser, sammen med de spareforanstaltninger, EU har krævet for at godkende den tredje støtteordning, som uundgåeligt kommer til at gøre indhug i de offentlige midler til investeringer, også kommer til at påvirke aktiveringen af udgiftsprogrammerne under fondene for næste år og for hele perioden frem til 2020.

2.6. De projekter, der for øjeblikket er under gennemførelse i Grækenland, er i vidt omfang finansieret med midler fra programmeringsperioden 2007-2013. Den seneste analyse af de ikke anvendte budgetmidler for 2007-2013 viser, at der er et restbeløb på 1,5-2 mio. EUR, som skal tilbagebetales, hvis det ikke anvendes inden udgangen af året. I betragtning af de ekstraordinære omstændigheder i landet kunne Kommissionen i sit forslag have indføjet længere frister for indberetning af udgifter (fra $n+2$ til $n+3$).

3. Konklusion og anbefalinger

3.1. Afslutningsvis er EØSU enig i og støtter Kommissionens forslag, selv om det finder det utilstrækkeligt. Som det også har foreslået i mange af sine udtalelser, mener EØSU, at EU-institutionerne og medlemsstaterne bør oprette et program til at støtte eurolande, der er i vanskeligheder, begyndende med Grækenland. Programmet bør være mere omfattende og troværdigt end, hvad der hidtil er foreslået, og man bør indføre større fleksibilitet i anvendelsen af de nye europæiske styreformer for skatte- og budgetpolitik og øgede ressourcer til finansiering gennem EIB og Den Europæiske Investeringsfond (EIF), begyndende med Junckerplanen, samt på mere funktionel vis integrere og koordinere de midler, der er afsat til finansiering af andre EU-politikker.

3.2. Kort sagt vil det ud over det anførte være nødvendigt: a) at udvide forslaget (fjernelse af kravet om samfinansiering for Grækenland) til hele perioden 2014-2020, b) at fremskynde og foregribe Junckerplanens tiltag vedrørende Grækenland for med begge disse foranstaltninger at fremme det økonomiske opsving, udviklingen og beskæftigelsen, c) at forenkle de administrative foranstaltninger, IKKE omvendt, d) fra Kommissionens side at iværksætte en blandet taskforce, som kan støtte og ledsage Grækenland i de forskellige faser af anvendelsen af de forskellige strukturfonde, e) at overveje at udvide disse eller tilsvarende foranstaltninger, med den behørig kontrol, til andre lande, som har lidt eller fortsat lider under krisen, og som har en arbejdsløshed, der er højere end gennemsnittet i EU.

Bruxelles, den 8. oktober 2015.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af de ordninger for varer med oprindelse i bestemte lande i gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS), der er fastlagt i aftaler om indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler eller i aftaler, som fører til indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler (omarbejdning)

(COM(2015) 282 final — 2015/0128 (COD))

(2016/C 032/05)

Europa-Parlamentet besluttede den 24. juni 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af de ordninger for varer med oprindelse i bestemte lande i gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS), der er fastlagt i aftaler om indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler eller i aftaler, som fører til indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler (omarbejdning)«

(COM(2015) 282 final — 2015/0128 (COD)).

Da EØSU fuldt ud går ind for forslaget indhold og ikke har nogen bemærkninger, besluttede det på sin 511. plenarforsamling den 6., 7. og 8. oktober 2015, mødet den 8. oktober 2015, med 70 stemmer for og 6 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 8. oktober 2015.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA